

DELEGERT KOMMISJONSFORORDNING (EU) 2016/101**2022/EØS/13/17**

av 26. oktober 2015

om utfylling av europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 575/2013 med hensyn til tekniske reguleringsstandarder for forsvarlig verdsetting i henhold til artikkel 105 nr. 14(*)

EUROPAKOMMISSIONEN HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte,

under henvisning til europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 575/2013 av 26. juni 2013 om tilsynskrav for kredittinstitusjoner og verdipapirforetak og om endring av forordning (EU) nr. 648/2012⁽¹⁾, særlig artikkel 105 nr. 14 tredje ledd, og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Artikkel 105 i forordning (EU) nr. 575/2013 viser til standarder for forsvarlig verdsetting som skal gjelde alle posisjoner i handelsporteføljen. I henhold til artikkel 34 i nevnte forordning skal institusjonene imidlertid anvende standardene i artikkel 105 på alle eiendeler som måles til virkelig verdi. Til sammen innebærer de ovennevnte artiklene at en forsvarlig verdsetting skal anvendes på alle posisjoner verdsatt til virkelig verdi uansett om de inngår i handelsporteføljen eller ikke; begrepet «posisjoner» viser utelukkende til finansielle instrumenter og varer.
- 2) Dersom anvendelsen av forsvarlig verdsetting vil føre til en lavere absolutt balanseført verdi for eiendeler eller en høyere absolutt balanseført verdi for forpliktelses enn det som er ført i regnskapet, bør en ytterligere verdsettingsjustering (additional valuation adjustment – AVA) beregnes som den absolutte verdien av differansen mellom de to, ettersom den forsvarlige verdien alltid bør være lik eller lavere enn eiendelenes virkelige verdi og lik eller høyere enn forpliktelsenes virkelige verdi.
- 3) For verdsettingsposisjoner der en endring i regnskapsmessig verdsetting bare har delvis eller ingen innvirkning på den rene kjernekapitalen, bør ytterligere verdsettingsjusteringer bare anvendes på grunnlag av den andelen av endringen i regnskapsmessig verdsetting som påvirker den rene kjernekapitalen. Disse omfatter blant annet posisjoner som omfattes av sikringsbøker, posisjoner som kan selges i den utstrekning endringene i verdsetting er omfattet av et regulatorisk filter, samt nøyaktig motsvarende posisjoner som er motregnet mot hverandre.
- 4) Ytterligere verdsettingsjusteringer fastsettes bare for å beregne justeringer av ren kjernekapital dersom det er nødvendig. Ytterligere verdsettingsjusteringer påvirker ikke fastsettelsen av kravene til ansvarlig kapital i henhold til artikkel 92 i forordning (EU) nr. 575/2013 (med mindre unntaket for mindre handelsporteføljevirkosomhet i samsvar med artikkel 94 i nevnte forordning får anvendelse).
- 5) For å sikre en enhetlig ramme som institusjonene kan benytte ved beregning av ytterligere verdsettingsjusteringer, er det nødvendig å ha en klar definisjon av målnivå for sikkerheten og av usikkerhetsmomenter ved verdsettingen som bør tas i betraktning ved fastsettelse av en forsvarlig verdi, sammen med definerte metoder for å oppnå det påkrevde sikkerhetsnivået basert på rådende markedsvilkår.
- 6) Ytterligere verdsettingsjusteringer for markedsprisusikkerhet, sluttavregningskostnader og modellrisiko bør beregnes på grunnlag av verdsettingseksposeringer som bygger på finansielle instrumenter eller porteføljer av finansielle instrumenter. For disse formålene kan finansielle instrumenter settes sammen til porteføljer når instrumentene, i forbindelse med ytterligere verdsettingsjusteringer for markedsprisusikkerhet og sluttavregningskostnader, verdsettes på grunnlag av samme risikofaktor, eller når instrumentene, i forbindelse med ytterligere verdsettingsjusteringer for modellrisiko, verdsettes på grunnlag av samme modell for prisfastsettelse.
- 7) Ettersom visse ytterligere verdsettingsjusteringer knyttet til verdsettingsusikkerhet ikke kan legges sammen, bør det være mulig å benytte en aggregeringsmetode som kan ta hensyn til diversifiseringsfordeler for visse kategorier av ytterligere verdsettingsjusteringer når det gjelder de delene av de ytterligere verdsettingsjusteringene som ikke er knyttet til et forventet salgskostnadselement, som ikke er tatt med i virkelig verdi. Ved aggregering av ytterligere verdsettingsjusteringer bør det dessuten være mulig å motta diversifiseringsfordeler for differansen mellom forventet verdi og forsvarlig verdi slik at banker med en virkelig verdi som allerede er mer forsvarlig enn forventet verdi, ikke får færre diversifiseringsfordeler enn dem som bruker forventet verdi som virkelig verdi.

(*) Denne unionsrettsakten, kunngjort i EUT L 21 av 28.1.2016, s. 54, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 80/2019 av 29. mars 2019 om endring av EØS-avtalens vedlegg IX (Finansielle tjenester), se EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende* nr. 44 av 2.7.2020, s. 59.

(1) EUT L 176 av 27.6.2013, s. 1.

- 8) Ettersom institusjoner med små porteføljer til virkelig verdi generelt omfattes av begrenset verdsettingsusikkerhet, bør disse ha mulighet til å anvende en enklere metode for å beregne ytterligere verdsettingsjusteringer enn institusjoner med større porteføljer til virkelig verdi. For å fastslå om en enklere metode kan anvendes, bør størrelsen på porteføljer til virkelig verdi vurderes på alle nivåer der kapitalkravene beregnes.
- 9) For at vedkommende myndigheter skal kunne vurdere om disse institusjonene har anvendt kravene for å vurdere det aggregerte nivået av nødvendige ytterligere verdsettingsjusteringer på riktig måte, bør institusjonene ha hensiktsmessig dokumentasjon og hensiktsmessige systemer og kontroller på plass.
- 10) Denne forordningen bygger på utkastet til tekniske reguleringsstandarder som Den europeiske banktilsynsmyndighet har framlagt for Kommisjonen.
- 11) Den europeiske banktilsynsmyndighet har holdt åpne offentlige høringer om utkastet til tekniske reguleringsstandarder som ligger til grunn for denne forordningen, analysert de mulige tilknyttede kostnadene og fordelene samt innhentet uttalelse fra interessentgruppen for bankvirksomhet opprettet i samsvar med artikkel 37 i europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1093/2010⁽¹⁾.

VEDTATT DENNEFORORDNINGEN:

KAPITTEL I

ALMINNELIGE BESTEMMELSER

Artikkel 1

Metode for beregning av ytterligere verdsettingsjusteringer

Institusjonene skal beregne de samlede ytterligere verdsettingsjusteringene som er nødvendige for å justere virkelig verdi til forsvarlig verdi, og beregne disse justeringene kvartalsvis i samsvar med metoden angitt i kapittel 3, med mindre de oppfyller vilkårene for å anvende metoden angitt i kapittel 2.

Artikkel 2

Definisjoner

I denne forordningen menes med

- a) «verdsettingsposisjon» et finansielt instrument eller en vare eller portefølje av finansielle instrumenter eller varer, i eller utenfor handelsporteføljen, som måles til virkelig verdi,
- b) «verdsettingsparameter» en parameter eller matrise av parametere som kan observeres i markedet eller ikke, og som påvirker en verdsettingsposisjons virkelige verdi,
- c) «verdsettingseksposering» den delen av en verdsettingsposisjon som er følsom for bevegelse i en verdsettingsparameter.

Artikkel 3

Kilder til markedsdata

1. Når institusjonene beregner ytterligere verdsettingsjusteringer på grunnlag av markedsdata, skal de legge samme utvalg av markedsdata til grunn som dataene som benyttes i den uavhengige priskontrollprosessen nevnt i artikkel 105 nr. 8 i forordning (EU) nr. 575/2013, i den grad det er relevant, med forbehold for de justeringene som er beskrevet i denne artikkelen.

⁽¹⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1093/2010 av 24. november 2010 om opprettelse av en europeisk tilsynsmyndighet (Den europeiske banktilsynsmyndighet), om endring av beslutning nr. 716/2009/EF og om oppheving av kommisjonsbeslutning 2009/78/EF (EUT L 331 av 15.12.2010, s. 12).

2. Institusjonene skal vurdere alle tilgjengelige og pålitelige markedsdatakilder for å fastsette en forsvarlig verdi, herunder eventuelt
  - a) børskurser i et likvid marked,
  - b) handler med nøyaktig samme eller svært like instrumenter, enten fra institusjonens egne registreringer eller eventuelt handler i markedet,
  - c) markedsnoteringer fra meglere og andre markedsdeltakere,
  - d) konsensusprognoser,
  - e) veiledende meglernoteringer,
  - f) vurderinger av motpartssikkerhet.
3. I tilfeller der en ekspertbasert metode anvendes i henhold til artikkel 9, 10 og 11, skal alternative metoder og informasjonskilder vurderes, herunder eventuelt
  - a) bruk av tilnæringsverdier basert på tilsvarende instrumenter som det foreligger tilstrekkelige data om,
  - b) anvendelse av forsvarlige variasjoner i verdsettingsparametrene,
  - c) identifisering av naturlige grenser for verdien av et instrument.

KAPITTEL II

FORENKLET METODE FOR FASTSETTELSE AV YTTERLIGERE VERDUJUSTERINGER

Artikkel 4

Vilkår for bruk av forenklet metode

1. Institusjonene kan anvende den forenklete metoden beskrevet i dette kapitlet bare dersom summen av den absolutte verdien av eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi, slik den er angitt i institusjonens finansregnskaper i henhold til gjeldende regnskapsregelverk, er mindre enn 15 milliarder euro.
2. Nøyaktig motsvarende eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi som er motregnet mot hverandre, tas ikke med i beregningen i henhold til nr. 1. For eiendeler og forpliktelser verdsatt til virkelig verdi der en endring i regnskapsmessig verdsetting bare har delvis eller ingen innvirkning på den rene kjernekapitalen («CET1»), skal verdien bare tas med forholdsmessig på grunnlag av den aktuelle verdsettingsendringens innvirkning på den rene kjernekapitalen.
3. Terskelverdien nevnt i nr. 1 får anvendelse på individuelt og konsolidert grunnlag. Dersom terskelverdien er overskredet på konsolidert grunnlag, skal kjernemetoden anvendes på alle enheter som omfattes av konsolideringen.
4. Dersom institusjoner som anvender den forenklete metoden ikke oppfyller vilkåret i nr. 1 i to påfølgende kvartaler, skal de umiddelbart underrette den berørte vedkommende myndigheten og komme til enighet om en plan for å gjennomføre metoden nevnt i kapittel 3 i løpet av de to påfølgende kvartalene.

Artikkel 5

Fastsettelse av ytterligere verdsettingsjusteringer med forenklet metode

Institusjonene skal beregne ytterligere verdsettingsjusteringer etter den forenklete metoden som 0,1 % av summen av den absolutte verdien av eiendeler og forpliktelser verdsatt til virkelig verdi som inngår i beregningen av terskelverdien fastsatt i artikkel 4.

Artikkel 6

Fastsettelse av samlede ytterligere verdsettingsjusteringer med forenklet metode

For institusjoner som anvender den forenklete metoden, skal samlede ytterligere verdsettingsjusteringer i henhold til artikkel 1 være den ytterligere verdsettingsjusteringen som følger av beregningen i henhold til artikkel 5.

KAPITTEL III

KJERNEMETODE FOR FASTSETTELSE AV YTTERLIGERE VERDSETTINGSJUSTERINGER*Artikkel 7***Oversikt over kjernemetoden**

1. Institusjonene skal beregne ytterligere verdsettingsjusteringer etter kjernemetoden ved å anvende følgende totrinnsmetode:
  - a) De skal beregne ytterligere verdsettingsjusteringer for hver av kategoriene beskrevet i artikkel 105 nr. 10 og 11 i forordning (EU) nr. 575/2013 («ytterligere verdsettingsjustering på kategorinivå») i henhold til nr. 2 i denne artikkelen.
  - b) De skal summere beløpene som framkommer etter bokstav a) for hver ytterligere verdsettingsjustering på kategorinivå for å fastsette den samlede ytterligere verdsettingsjusteringen i henhold til artikkel 1.
2. I henhold til nr. 1 bokstav a) skal institusjonene beregne ytterligere verdsettingsjustering på kategorinivå på en av følgende måter:
  - a) I henhold til artikkel 9–17.
  - b) I henhold til en «alternativ metode» dersom anvendelsen av artikkel 9–17 ikke er mulig for enkelte posisjoner, der de skal identifisere tilknyttede finansielle instrumenter og beregne en ytterligere verdsettingsjustering som summen av følgende:
    - i) 100 % av urealisert nettofortjeneste på tilknyttede finansielle instrumenter.
    - ii) 10 % av den nominelle verdien av tilknyttede finansielle instrumenter når det gjelder derivater.
    - iii) 25 % av den absolutte verdien av differansen mellom virkelig verdi og urealisert fortjeneste, som fastsatt i punkt i), av tilknyttede finansielle instrumenter som ikke er derivater.

Med «urealisert fortjeneste» i første ledd bokstav b) i) menes endringen, dersom den er positiv, i virkelig verdi siden handelens begynnelse og fastsatt etter «først inn – først ut»-prinsippet.

*Artikkel 8***Alminnelige bestemmelser om beregning av ytterligere verdjusteringer etter kjernemetoden**

1. For eiendeler og forpliktelse verdsatt til virkelig verdi der en endring i regnskapsmessig verdsetting har delvis eller ingen innvirkning på den rene kjernekapitalen, skal ytterligere verdsettingsjusteringer bare beregnes på grunnlag av den andelen av endringen i regnskapsmessig verdsetting som påvirker den rene kjernekapitalen.
2. Når det gjelder ytterligere verdsettingsjusteringer på kategorinivå som beskrevet i artikkel 14–17, skal institusjonene ta sikte på å oppnå et nivå av sikkerhet for den forsvarlige verdien som tilsvare det som er fastsatt i artikkel 9–13.
3. Ytterligere verdsettingsjusteringer skal anses å være de verdsettingsjusteringene som kreves for å oppnå identifisert forsvarlig verdi, etter eventuelle justeringer som er anvendt på institusjonens virkelige verdi, og som kan identifiseres som tilknyttet samme kilde til verdsettingsusikkerhet som den ytterligere verdsettingsjusteringen. Dersom en justering anvendt på institusjonens virkelige verdi ikke kan identifiseres som tilknyttet en bestemt kategori av ytterligere verdsettingsjusteringer på det nivået der den aktuelle ytterligere verdsettingsjusteringen skal beregnes, skal justeringen ikke inngå i beregningen av ytterligere verdsettingsjusteringer.
4. Ytterligere verdsettingsjusteringer skal alltid være positive, herunder på verdsettingseksponeringsnivå og kategorinivå, både før og etter aggregering.

*Artikkel 9***Beregning av ytterligere verdsettingsjusteringer for markedsprisusikkerhet**

1. Ytterligere verdsettingsjusteringer for markedsprisusikkerhet skal beregnes på verdsettingseksponeringsnivå («individuelle ytterligere verdsettingsjusteringer for markedsprisusikkerhet»).

2. Ytterligere verdsettingsjustering for markedsprisusikkerhet skal bare anses å ha en verdi på null dersom begge følgende vilkår er oppfylt:

- a) Institusjonen har håndfaste bevis for en markedspris for en verdsettingseksposering eller en pris som kan fastsettes på grunnlag av pålitelige opplysninger basert på et likvid toveismarked som beskrevet i artikkel 338 nr. 1 andre ledd i forordning (EU) nr. 575/2013.
- b) Kildene til markedsdata fastsatt i artikkel 3 nr. 2 tyder ikke på noen vesentlig verdsettingsusikkerhet.

3. Dersom det ikke er mulig å vise at en verdsettingseksposering har en ytterligere verdsettingsjustering på null, skal institusjonene ved vurdering av ytterligere verdsettingsjusteringer for markedsprisusikkerhet anvende datakildene definert i artikkel 3. I dette tilfellet skal beregningen av ytterligere verdsettingsjusteringer for markedsprisusikkerhet utføres som beskrevet i nr. 4 og 5.

4. Institusjonene skal beregne ytterligere verdsettingsjusteringer for verdsettingseksposeringene knyttet til hver av verdsettingsparametrene som brukes i den aktuelle verdsettingsmodellen.

- a) Disse ytterligere verdsettingsjusteringene skal vurderes på et av følgende detaljnivåer:
  - i) Når dekomponert, alle verdsettingsparametere som kreves for å beregne utgangspris for verdsettingsposisjonen.
  - ii) Prisen på instrumentet.
- b) Hver av verdsettingsparametrene nevnt i bokstav a) i) skal behandles hver for seg. Dersom en verdsettingsparameter består av en parametermatrise, skal ytterligere verdsettingsjusteringer beregnes på grunnlag av verdsettingseksposeringen knyttet til hver parameter i matrisen. Dersom en verdsettingsparameter ikke viser til omsettelige instrumenter, skal institusjonene tilordne verdsettingsparametrene og den tilknyttede verdsettingseksposeringen til et sett med markedsomsettelige instrumenter. Institusjonene kan redusere antall verdsettingsparametere for å beregne ytterligere verdsettingsjusteringer ved hjelp av enhver egnet metode, forutsatt at de reduserte parametrene oppfyller alle følgende krav:
  - i) Den samlede verdien av den reduserte verdsettingseksposeringen er den samme som den samlede verdien av den opprinnelige verdsettingseksposeringen.
  - ii) Det reduserte parametersettet kan tilordnes en rekke markedsomsettelige instrumenter.
  - iii) Forholdet mellom variansmål 2 definert nedenfor og variansmål 1 definert nedenfor, på grunnlag av historiske data fra de seneste 100 handelsdagene, er mindre enn 0,1.

I henhold til dette nummeret menes med «variensmål 1» verdsettingseksposeringens gevinst- og tapsvarians basert på ikke-reduerte verdsettingsparametere, og med «variensmål 2» verdsettingseksposeringens gevinst- og tapsvarians basert på ikke-reduerte verdsettingsparametere fratrukket verdsettingseksposeringen basert på reduserte verdsettingsparametere.

- c) Dersom det brukes et redusert antall parametere ved beregning av ytterligere verdsettingsjusteringer, skal vurderingen av om kriteriene fastsatt i bokstav b) er oppfylt, være gjenstand for gjennomgåelse av en uavhengig kontrollfunksjon når det gjelder motregningsmetoden og den interne valideringen, minst én gang i året.

5. Ytterligere verdsettingsjusteringer for markedsprisusikkerhet skal fastsettes som følger:

- a) Dersom det foreligger tilstrekkelige data til å kunne konstruere et intervall av rimelige verdier for en verdsettingsparameter:
  - i) For en verdsettingsparameter der intervallet av rimelige verdier bygger på utgangspriser, skal institusjonene estimere et punkt innenfor intervallet der de er 90 % sikre på at de kan selge seg ut av verdsettingseksposeringen til den aktuelle prisen eller en bedre pris.
  - ii) For en verdsettingsparameter der intervallet av rimelige verdier bygger på midtkurser, skal institusjonene estimere et punkt innenfor intervallet der de er 90 % sikre på at den middelverdien de ville kunne oppnå ved å selge seg ut av verdsettingseksposeringen, ville være til den aktuelle prisen eller en bedre pris.
- b) Dersom dataene som foreligger, ikke er tilstrekkelige til å konstruere et rimelig intervall av verdier for en verdsettingsparameter, skal institusjonene anvende en ekspertbasert metode som benytter tilgjengelige kvalitative og kvantitative opplysninger for å oppnå et nivå av sikkerhet for den forsvarlige verdien for verdsettingsparameteren som tilsvarer det som er satt opp som mål i bokstav a). Institusjonene skal underrette vedkommende myndigheter om verdsettingseksposeringene som denne metoden anvendes på, og om metoden som anvendes for å fastsette den ytterligere verdsettingsjusteringen.

- c) Institusjonene skal beregne den ytterligere verdsettingsjusteringen for markedsprisusikkerhet basert på en av følgende metoder:
- i) De skal anvende differansen mellom verdiene for verdsettingsparametrene estimert i samsvar med enten bokstav a) eller bokstav b), og verdiene for verdsettingsparametrene som er brukt ved beregning av virkelig verdi for verdsettingseksposeringen for hver verdsettingsposisjon.
  - ii) De skal kombinere verdiene for verdsettingsparametrene estimert i samsvar med enten bokstav a) eller bokstav b), og de skal foreta en ny verdsetting av verdsettingsposisjonene på grunnlag av disse verdiene. Institusjonene skal deretter ta differansen mellom posisjonene som det er foretatt en ny verdsetting av, og posisjonene som er verdsatt til virkelig verdi.
6. Institusjonene skal beregne den samlede ytterligere verdsettingsjusteringen på kategorinivå for markedsprisusikkerhet ved å anvende formlene for enten metode 1 eller metode 2 fastsatt i vedlegget, på de individuelle ytterligere verdsettingsjusteringene for markedsprisusikkerhet.

Artikkel 10

Beregning av ytterligere verdsettingsjusteringer for sluttavregningskostnader

1. Ytterligere verdsettingsjusteringer for sluttavregningskostnader skal beregnes på verdsettingseksposeringsnivå («individuelle ytterligere verdsettingsjusteringer for sluttavregningskostnader»).
2. Når en institusjon har beregnet en ytterligere verdsettingsjustering for markedsprisusikkerhet for en verdsettingseksposering basert på en utgangspris, kan den ytterligere verdsettingsjusteringen for sluttavregningskostnader anses å ha en verdi på null.
3. Dersom en institusjon benytter seg av unntaket nevnt i artikkel 105 nr. 5 i forordning (EU) nr. 575/2013, kan den ytterligere verdsettingsjusteringen for sluttavregningskostnader anses å ha en verdi på null, forutsatt at institusjonen kan dokumentere at den er 90 % sikker på at det finnes tilstrekkelig likviditet til å berettigede salg av de tilknyttede verdsettingseksposeringene til midtkurs.
4. Dersom det ikke er mulig å vise at en verdsettingseksposering har en ytterligere verdsettingsjustering for sluttavregningskostnader på null, skal institusjonene bruke datakildene definert i artikkel 3. I dette tilfellet skal beregningen av ytterligere verdsettingsjusteringer for sluttavregningskostnader utføres som beskrevet i nr. 5 og 6 i denne artikkelen.
5. Institusjonene skal beregne ytterligere verdsettingsjusteringer for sluttavregningskostnader for verdsettingseksposeringer knyttet til hver verdsettingsparameter som brukes i den aktuelle verdsettingsmodellen.
  - a) Disse ytterligere verdsettingsjusteringene for sluttavregningskostnader skal vurderes på et av følgende detaljnivåer:
    - i) Når dekomponert, alle verdsettingsparametere som kreves for å beregne utgangspris for verdsettingsposisjonen,
    - ii) Prisen på instrumentet.
  - b) Hver av verdsettingsparametrene nevnt i bokstav a) i) skal behandles hver for seg. Dersom en verdsettingsparameter består av en parametermatrise, skal institusjonene vurdere den ytterlige verdsettingsjusteringen for sluttavregningskostnader på grunnlag av verdsettingseksposeringen knyttet til hver parameter i matrisen. Dersom en verdsettingsparameter ikke viser til omsettelige instrumenter, skal institusjonene eksplisitt tilordne verdsettingsparametrene og den tilknyttede verdsettingseksposeringen til et sett med markedsomsettelige instrumenter. Institusjonene kan redusere antall verdsettingsparametere for å beregne ytterligere verdsettingsjusteringer ved hjelp av enhver egnet metode, forutsatt at de reduserte parametrene oppfyller alle følgende krav:
    - i) Den samlede verdien av den reduserte verdsettingseksposeringen er den samme som den samlede verdien av den opprinnelige verdsettingseksposeringen.
    - ii) Det reduserte parametersettet kan tilordnes en rekke markedsomsettelige instrumenter.
    - iii) Forholdet mellom variansmål 2 og variansmål 1, på grunnlag av historiske data fra de seneste 100 handelsdagene, er mindre enn 0,1.

I henhold til dette nummeret menes med variansmål 1 verdsettingseksposeringens gevinst- og tapsvarians basert på ikke-reduerte verdsettingsparametere, og med variansmål 2 verdsettingseksposeringens gevinst- og tapsvarians basert på ikke-reduerte verdsettingsparametere fratrukket verdsettingseksposeringen basert på reduserte verdsettingsparametere.

- c) Dersom det brukes et redusert antall parametere ved beregning av ytterligere verdsettingsjusteringer, skal vurderingen av om kriteriene fastsatt i bokstav b) er oppfylt, være gjenstand for gjennomgåelse av en uavhengig kontrollfunksjon og intern validering minst én gang i året.
6. Ytterligere verdsettingsjusteringer for sluttavregningskostnader skal fastsettes som følger:
- a) Dersom det foreligger tilstrekkelige data til å kunne konstruere et intervall av rimelige verdier for kjøpskurs-salgskursmarginen for en verdsettingsparameter, skal institusjonene estimere et punkt innenfor intervallet der de er 90 % sikre på at marginen de ville kunne oppnå ved å selge seg ut av verdsettingseksponeringen, ville være til den aktuelle prisen eller en bedre pris.
- b) Dersom dataene som foreligger, ikke er tilstrekkelige til å konstruere et rimelig intervall av verdier for kjøpskurs-salgskursmarginen, skal institusjonene anvende en ekspertbasert metode som benytter tilgjengelige kvalitative og kvantitative opplysninger for å oppnå et nivå av sikkerhet for den forsvarlige verdien, som tilsvarer det som er satt opp som mål dersom et intervall av rimelige verdier er tilgjengelig. Institusjonene skal underrette vedkommende myndigheter om verdsettingseksponeringene som denne metoden anvendes på, og metoden som anvendes for å fastsette den ytterligere verdsettingsjusteringen.
- c) Institusjonene skal beregne ytterligere verdsettingsjusteringer for sluttavregningskostnader ved å anvende 50 % av estimert kjøpskurs-salgskursmargin beregnet i samsvar med enten bokstav a) eller bokstav b) på verdsettingseksponeringene knyttet til verdsettingsparametrene definert i nr. 5.
7. Institusjonene skal beregne den samlede ytterligere verdsettingsjusteringen på kategorinivå for sluttavregningskostnader ved å anvende formlene for enten metode 1 eller metode 2 fastsatt i vedlegget, på de individuelle ytterligere verdsettingsjusteringene for sluttavregningskostnader.

Artikkel 11

Beregning av verdsettingsjusteringer for modellrisiko

1. Institusjonene skal estimere en ytterligere verdsettingsjustering for modellrisiko for hver verdsettingsmodell («individuell ytterligere verdsettingsjustering for modellrisiko») ved å vurdere verdsettingsmodellrisikoen som oppstår som følge av at det kan foreligge en rekke ulike modeller eller modellkalibreringer som markedsdeltakerne bruker, og mangelen på en fast utgangspris for det aktuelle produktet som verdsettes. Institusjonene skal ikke ta hensyn til verdsettingsmodellrisiko som oppstår på grunn av kalibreringer fra markedsavledede parametere, som skal fanges opp i samsvar med artikkel 9.
2. Verdsettingsjusteringer for modellrisiko skal beregnes ved hjelp av en av metodene fastsatt i nr. 3 og 4.
3. Dersom det er mulig, skal institusjonene beregne den ytterligere verdsettingsjusteringen for modellrisiko ved å fastsette et intervall av mulige verdsettinger på grunnlag av alternative egnede modellerings- og kalibreringsmetoder. I dette tilfellet skal institusjonene estimere et punkt innenfor intervallet av verdsettinger der de er 90 % sikre på at de ville kunne selge seg ut av verdsettingseksponeringen til den aktuelle prisen eller en bedre pris.
4. Dersom institusjonene ikke er i stand til å benytte metoden definert i nr. 3, skal de anvende en ekspertbasert metode for å estimere den ytterlige verdsettingsjusteringen for modellrisiko.
5. Den ekspertbaserte metoden skal ta hensyn til samtlige av følgende faktorer:
- a) Kompleksiteten ved produktene som er relevante for modellen.
- b) Mangfoldet av mulige matematiske metoder og modellparametere, dersom modellparametrene ikke er knyttet til markedsvariabler.
- c) Graden av «ensretting» i markedet for de aktuelle produktene.
- d) Forekomsten av risikoer ved de aktuelle produktene som det ikke er mulig å sikre seg mot.
- e) I hvilken grad modellen er i stand til å fange opp avkastningen på produktene i porteføljen.

Institusjonene skal underrette vedkommende myndigheter om de modellene som denne metoden anvendes på, og metoden som anvendes for å fastsette den ytterligere verdsettingsjusteringen.

6. Dersom en institusjon anvender metoden beskrevet i nr. 4, skal metodens forsvarlighet bekreftes hvert år ved å sammenligne følgende:

- a) Ytterligere verdsettsjusteringer som er beregnet med metoden beskrevet i nr. 4, dersom den er anvendt på et vesentlig utvalg av de verdsettsmodellene som institusjonen anvender metoden i nr. 3 på, og
- b) ytterligere verdsettsjusteringer som framkommer med metoden i nr. 3, på samme utvalg av verdsettsmodeller.

7. Institusjonene skal beregne den samlede ytterligere verdsettsjusteringen på kategorinivå for modellrisiko ved å anvende formlene for enten metode 1 eller metode 2 fastsatt i vedlegget, på de individuelle ytterligere verdsettsjusteringene for modellrisiko.

Artikkel 12

Beregning av ytterligere verdsettsjusteringer for ikke-opptjent kredittrisikotillegg

1. Institusjonene skal beregne den ytterligere verdsettsjusteringen for ikke-opptjent kredittrisikotillegg slik at den gjenspeiler verdsettsusikkerheten ved den justeringen som kreves i henhold til gjeldende regnskapsregelverk for å inkludere aktuell verdi av forventet tap på grunn av motparters mislighold av derivatposisjoner.

2. Institusjonene skal inkludere den delen av den ytterligere verdsettsjusteringen som gjelder markedsprisusikkerhet, i kategorien ytterligere verdsettsjustering for markedsprisusikkerhet. Den delen av den ytterligere verdsettsjusteringen som gjelder usikkerhet med hensyn til sluttavregningskostnader, skal inkluderes i kategorien ytterligere verdsettsjusteringer for sluttavregningskostnader. Den delen av den ytterligere verdsettsjusteringen som gjelder modellrisiko, skal inkluderes i kategorien ytterligere verdsettsjusteringer for modellrisiko.

Artikkel 13

Beregning av ytterligere verdsettsjusteringer for investerings- og finansieringskostnader

1. Institusjonene skal beregne den ytterligere verdsettsjusteringen for investerings- og finansieringskostnader slik at den gjenspeiler verdsettsusikkerheten ved de finansieringskostnadene som brukes ved vurdering av utgangspris i henhold til gjeldende regnskapsregelverk.

2. Institusjonene skal inkludere den delen av den ytterligere verdsettsjusteringen som gjelder markedsprisusikkerhet, i kategorien ytterligere verdsettsjustering for markedsprisusikkerhet. Den delen av den ytterligere verdsettsjusteringen som gjelder usikkerhet med hensyn til sluttavregningskostnader, skal inkluderes i kategorien ytterligere verdsettsjusteringer for sluttavregningskostnader. Den delen av den ytterligere verdsettsjusteringen som gjelder modellrisiko, skal inkluderes i kategorien ytterligere verdsettsjusteringer for modellrisiko.

Artikkel 14

Beregning av ytterligere verdsettsjusteringer for konsentrerte posisjoner

1. Institusjonene skal estimere en ytterligere verdsettsjustering for konsentrerte verdsettsposisjoner («individuell ytterligere verdsettsjustering for konsentrerte posisjoner») ved å anvende følgende tretrinnsmetode:

- a) De skal identifisere konsentrerte verdsettsposisjoner.
- b) For hver konsentrert verdsettsposisjon som identifiseres, og som det ikke foreligger en relevant markedspris for med hensyn til størrelsen på verdsettsposisjonen, skal de estimere en forsvarlig salgsperiode.
- c) Dersom den forsvarlige salgsperioden overstiger ti dager, skal de estimere en ytterligere verdsettsjustering som tar hensyn til volatiliteten i verdsettsparametrene, volatiliteten i marginen mellom kjøpskurs og salgskurs og den hypotetiske salgsstrategiens innvirkning på markedsprisene.

2. Ved anvendelsen av bokstav a) nr. 1 skal det ved identifisering av konsentrerte verdsettsposisjoner tas hensyn til samtlige av følgende faktorer:

- a) Størrelsen på alle verdsettsposisjoner i forhold til likviditeten på det aktuelle markedet.

- b) Institusjonens evne til å handle på dette markedet.
- c) Gjennomsnittlig daglig markedsvolum og institusjonens typiske daglige handelsvolum.

Institusjonene skal utarbeide og dokumentere metoden som er anvendt for å bestemme hvilke konsentrerte verdsettingsposisjoner en ytterligere verdsettingsjustering for konsentrerte posisjoner skal beregnes for.

- 3. Institusjonene skal beregne den samlede ytterligere verdsettingsjusteringen på kategorinivå for ytterligere verdsettingsjusteringer for konsentrerte posisjoner som summen av individuelle ytterligere verdsettingsjusteringer for konsentrerte posisjoner.

Artikkel 15

Beregning av ytterligere verdsettingsjusteringer for framtidige administrasjonskostnader

- 1. Dersom en institusjon beregner ytterligere verdsettingsjusteringer for markedsprisusikkerhet og sluttavregningskostnader for en verdsettingseksponering, som innebærer at man selger seg helt ut av eksponeringen, kan institusjonen sette den ytterligere verdsettingsjusteringen for framtidige administrasjonskostnader til null.
- 2. Dersom det ikke er mulig å vise at en verdsettingseksponering har en ytterligere verdsettingsjustering i henhold til nr. 1 på null, skal institusjonene beregne den ytterligere verdsettingsjusteringen for framtidige administrasjonskostnader («individuell ytterligere verdsettingsjustering for framtidige administrasjonskostnader») ved å ta hensyn til administrasjonskostnader og framtidige sikringskostnader under den forventede levetiden for verdsettingseksponeringer, for hvilke det ikke er anvendt en direkte utgangspris for den ytterligere verdsettingsjusteringen for sluttavregningskostnader, diskontert med en rentesats som er tilnærmet lik risikofri rente.
- 3. Ved anvendelsen av nr. 2 skal framtidige administrasjonskostnader inkludere alle personalkostnader og faste kostnader som det er sannsynlig vil påløpe i forbindelse med forvaltningen av porteføljen, men det kan legges til grunn at disse kostnadene vil reduseres i takt med at størrelsen på porteføljen reduseres.
- 4. Institusjonene skal beregne den samlede ytterligere verdsettingsjusteringen på kategorinivå for ytterligere verdsettingsjustering for framtidige administrasjonskostnader som summen av individuelle ytterligere verdsettingsjusteringer for framtidige administrasjonskostnader.

Artikkel 16

Beregning av ytterligere verdsettingsjusteringer for førtidig oppsigelse

Institusjonene skal estimere en ytterligere verdsettingsjustering for førtidig oppsigelse som tar hensyn til mulige tap som følge av at kundehandler sies opp før kontraktsfestet forfall. Når ytterligere verdsettingsjusteringer for førtidig oppsigelse skal beregnes, skal det tas hensyn til den prosentdelen av kundehandler som historisk sett har blitt sagt opp før tiden, og de tapene som oppstår i slike tilfeller.

Artikkel 17

Beregning av ytterligere verdsettingsjusteringer for operasjonell risiko

- 1. Institusjonene skal estimere ytterligere verdsettingsjusteringer for operasjonell risiko ved å vurdere mulige tap som kan påløpe som følge av operasjonell risiko knyttet til verdsettingsprosesser. Dette estimatet skal omfatte en vurdering av verdsettingsposisjoner som i forbindelse med kontrollen av balanseposter anses for å være utsatt for risiko, herunder som følge av rettstvister.
- 2. Dersom en institusjon anvender metoden med avansert måling i forbindelse med operasjonell risiko som angitt i kapittel 4 avdeling III del 3 i forordning (EU) nr. 575/2013, kan den rapportere en ytterligere verdsettingsjustering for operasjonell risiko på null, forutsatt at den kan dokumentere at den operasjonelle risikoen knyttet til verdsettingsprosessene, slik den er fastsatt i samsvar med nr. 1, er fullt redegjort for i beregningen i henhold til metoden med avansert måling.
- 3. I andre tilfeller enn dem som er nevnt i nr. 2, skal institusjonen beregne en ytterligere verdsettingsjustering for operasjonell risiko på 10 % av summen av aggregerte ytterligere verdsettingsjusteringer på kategorinivå for markedsprisusikkerhet og sluttavregningskostnader.

KAPITTEL IV

DOKUMENTASJON, SYSTEMER OG KONTROLLER*Artikkel 18***Krav til dokumentasjon**

1. Institusjonene skal framlegge hensiktsmessig dokumentasjon i forbindelse med metoden for forsvarlig verdsetting. Dokumentasjonen skal omfatte interne retningslinjer som gir veiledning om samtlige av følgende punkter:

- a) Utvalget av metoder for å kvantifisere ytterligere verdsettingsjusteringer for hver verdsettingsposisjon.
- b) Hierarkiet av metoder for hver eiendelsklasse, hvert produkt eller hver verdsettingsposisjon.
- c) Hierarkiet for kildene til markedsdata som brukes i metoden for ytterligere verdsettingsjusteringer.
- d) De egenskapene markedsdataene må ha for å kunne berettige at den ytterligere verdsettingsjusteringen settes til null, for hver eiendelsklasse, hvert produkt, eller hver verdsettingsposisjon.
- e) Metoden som anvendes dersom en ekspertbasert framgangsmåte benyttes for å fastsette en ytterligere verdsettingsjustering.
- f) Metoden for å bestemme om en verdsettingsposisjon krever en ytterligere verdsettingsjustering for konsentrert posisjon.
- g) Antatt horisont for salg med sikte på beregning av ytterligere verdsettingsjusteringer for konsentrerte posisjoner, dersom det er relevant.
- h) For eiendeler og forpliktelser verdsatt til virkelig verdi der en endring i regnskapsmessig verdsetting har delvis eller ingen innvirkning på den rene kjernekapitalen i henhold til artikkel 4 nr. 2 og artikkel 8 nr. 1.

2. Institusjonene skal også føre registre som gjør det mulig å analysere beregningen av ytterligere verdsettingsjusteringer på verdsettingseksponeringsnivå, og informasjon fra beregningsprosessen for ytterligere verdsettingsjusteringer skal framlegges for den øverste ledelsen slik at den kan forstå hvilken grad av verdsettingsusikkerhet som hefter ved institusjonens portefølje av posisjoner verdsatt til virkelig verdi.

3. Dokumentasjonen angitt i nr. 1 skal gjennomgås minst én gang i året av den øverste ledelsen.

*Artikkel 19***System- og kontrollkrav**

1. Ytterligere verdsettingsjusteringer skal innledningsvis godkjennes og deretter overvåkes av en uavhengig kontrollenhet.

2. Institusjonene skal ha innført effektive kontroller knyttet til styringen av alle posisjoner verdsatt til virkelig verdi, og tilstrekkelige ressurser til å gjennomføre disse kontrollene og sikre solide verdsettingsmetoder selv i kriseperioder. Disse skal omfatte samtlige av følgende faktorer:

- a) Minst én årlig gjennomgåelse av verdsettingsmodellens resultater.
- b) Ledelsens godkjenning av alle vesentlige endringer i retningslinjene for verdsetting.
- c) En klar redegjørelse for institusjonens risikovillighet med hensyn til eksponering mot posisjoner med verdsettingsusikkerhet som overvåkes på aggregert nivå for hele institusjonen.
- d) Uavhengighet i verdsettingsprosessen mellom risikotakende enheter og kontrollenheter.
- e) En omfattende internrevisjonsprosess i tilknytning til verdsettingsprosessene og kontrollene.

3. Institusjonene skal sikre at det finnes effektive og enhetlig anvendte kontroller i tilknytning til verdsettingsprosessen for posisjoner verdsatt til virkelig verdi. Kontrollene skal være underlagt regelmessig internrevisjon. Disse kontrollene skal omfatte samtlige av følgende faktorer:

- a) En nøyaktig definert fortegnelse over produktene i hele institusjonen som sikrer at hver verdsettingsposisjon er entydig tilordnet en produktdefinisjon.
- b) Verdsettingsmetoder for hvert produkt i fortegnelsen, med redegjørelse for valg av modell og modellkalibrering, justeringer av virkelig verdi, ytterligere verdsettingsjusteringer, uavhengige priskontrollmetoder som får anvendelse på produktet, samt måling av verdsettingsusikkerhet.

- c) En valideringsprosess som for hvert produkt sikrer at både de risikotakende avdelingene og de relevante kontrollavdelingene godkjenner metodene på produktnivå beskrevet i bokstav b), og attesterer at de gjenspeiler faktisk praksis for hver verdsettingsposisjon tilordnet produktet.
- d) Definerte terskelverdier basert på observerte markedsdata for å bestemme når verdsettingsmodeller ikke lenger er tilstrekkelig solide.
- e) En formell uavhengig priskontrollprosess basert på priser, og som er uavhengig av den aktuelle handelsavdelingen.
- f) En prosess for godkjenning av nye produkter som viser til produktfortegnelsen og omfatter alle interne parter som berøres av risikomåling, risikokontroll, finansiell rapportering og tildeling og kontroll av verdsettinger av finansielle instrumenter.
- g) En prosedyre for gjennomgåelse av nye transaksjoner for å sikre at det brukes prisopplysninger fra nye handler som grunnlag for å vurdere om verdsettingene av lignende verdsettingseksposeringer fortsatt er tilstrekkelig forsvarlige.

KAPITTEL V

SLUTIBESTEMMELSER

Artikkel 20

Ikrafttredelse

Denne forordningen trer i kraft den 20. dagen etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Denne forordningen er bindende i alle deler og kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater.

Utferdiget i Brussel 26. oktober 2015.

For Kommissjonen
Jean-Claude JUNCKER
President

VEDLEGG

**Formler som skal benyttes ved aggregering av ytterligere verdsettingsjusteringer i henhold til
artikkel 9 nr. 6, artikkel 10 nr. 7 og artikkel 11 nr. 7***Metode 1*

$$\begin{aligned} \text{APVA} &= (\text{FV} - \text{PV}) - 50 \% \cdot (\text{FV} - \text{PV}) \\ &= (50 \% \cdot (\text{FV} - \text{PV})) \end{aligned}$$

$$\text{AVA} = \Sigma \text{APVA}$$

Metode 2

$$\begin{aligned} \text{APVA} &= \max \{ \{0, (\text{FV} - \text{PV}) - 50 \% \cdot (\text{EV} - \text{PV})\} \} \\ &= \max \{ \{0, \text{FV} - 50 \% \cdot (\text{EV} + \text{PV})\} \} \end{aligned}$$

$$\text{AVA} = \Sigma \text{APVA}$$

der

FV = verdsettingseksponeeringsnivå for virkelig verdi etter eventuelle regnskapsmessige justeringer av institusjonens virkelige verdi som kan identifiseres som tilknyttet samme kilde til verdsettingsusikkerhet som den aktuelle ytterligere verdsettingsjusteringen,

PV = verdsettingseksponeeringsnivå for forsvarlig verdi fastsatt i samsvar med denne forordningen,

EV = forventet verdi på et verdsettingseksponeeringsnivå hentet fra et intervall av mulige verdier,

APVA = den ytterligere verdsettingsjusteringen på verdsettingseksponeeringsnivå etter justering for aggregering,

AVA = den samlede ytterligere verdsettingsjusteringen på kategorinivå etter justering for aggregering.
